

Tisková zpráva

Veřejnost o svých obavách, pocitu bezpečnosti a spokojenosti s policií – listopad 2019

- ⊙ Více než polovina (54 %) českých občanů pociťuje nějaké obavy, 46 % se ničeho neobává.
- ⊙ Nejčastěji obavy budí migrace (21 %), vlastní zdraví a zhoršování životního prostředí (shodně 19 %).
- ⊙ Oproti šetření z roku 2018 došlo výraznému poklesu obav o zdraví (o 9 procentních bodů na úroveň roku 2016) a nárůstu obav o zhoršování životního prostředí (o 8 procentních bodů).
- ⊙ Pocit bezpečí v ČR a v místě bydliště má devět desetin dotázaných, což je srovnatelný výsledek jako v roce 2017 a 2018.
- ⊙ Spokojenost s činností policie jak na republikové, tak místní úrovni vyjádřilo zhruba sedm lidí z deseti.

Zpracoval:

Milan Tuček

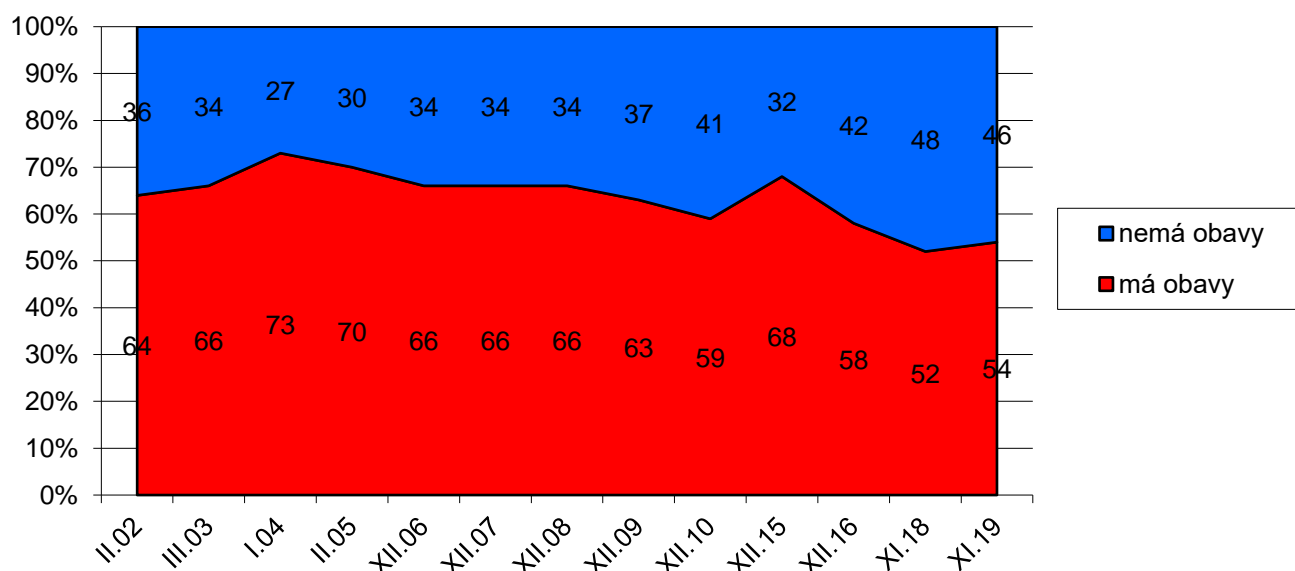
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR

Tel.: 210 310 586; e-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

V listopadovém šetření CVVM zjišťovalo, zda lidé mají z něčeho obavy a pokud ano, tak jaké (to byla otevřená otázka). Stejně otázky byly naposledy položeny v listopadu 2018.

Graf 1: Máte z něčeho obavy?¹ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 2. – 15. 11. 2019, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, více než polovina (54 %) českých občanů má podle vlastního vyjádření nějaké obavy, 46 % dotázaných se naopak v současnosti ničeho neobává. V porovnání s listopadem 2018 se podíl lidí

¹ Znění otázky: „Nyní mi, prosím, řekněte, máte z něčeho obavy?“ Varianty odpovědí: máte obavy, nemáte obavy.

pocitujících nějaké obavy statisticky významně nezměnil (zvýšení o 2 procentní body je v rozmezí statistické chyby) a je druhý nejnižší od roku 2002, kdy byla otázka položena poprvé. Aktuální hodnota je o 14 procentních bodů nižší než byla v roce 2015, kdy vrcholila migrační krize a kdy byla výrazně horší ekonomická situace.

Podrobnější analýza ukázala, že obavy častěji mají ženy (60 %) než muži (49 %). Míra obav také zřetelně narůstá s věkem, když u lidí do třiceti let věku obavy mají dvě pětiny (40 %), zatímco u lidí starších 60 let jsou to více než tři pětiny (63 %). Za pozornost stojí i propojení obav s hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti (z těch, kteří mají dobrou životní úroveň, má obavy 47 %, z těch, kteří ji pokládají za špatnou, má obavy 67 %). Zjištěné diference mají logické vysvětlení a následně se promítají i do rozdílů odpovědí na následující otevřenou otázku („Z čeho máte obavy?“). Jak dokládá tabulka 1, tak řada obav je spojena se stářím, s rodinou, s materiálními podmínkami, které se nepochybně více dotýkají žen, starších osob a chudších lidí.

Respondenti, kteří uvedli, že mají z něčeho obavy (N=551), byli následně formou otevřené otázky² dotazováni na to, čeho se obávají, přičemž mohli uvést až dvě různé odpovědi.

Tabulka 1: Z čeho má obavy – časové srovnání (%)

	2016	2018	2019
Migrace, uprchlíci	31	21	21
Nemoc (vlastní)	20	28	19
Zhoršování životního prostředí	2	11	19
Válka	12	15	17
Obavy o rodinu, děti, partnera, přátele, o jejich zdraví	7	10	13
Terorismus	22	10	9
Životní úroveň	12	12	9
Nezaměstnanost	13	8	6
Budoucnost, situace ve světě	5	3	6
Mezilidské vztahy, špatné vlastnosti	2	3	6
Islám, islamisté, Islámský stát	4	6	4
Ekonomický vývoj ve světě	0	3	4
Kriminalita, bezpečnost	8	2	3
Smrt	2	3	3
Přírodní katastrofy	2	4	3
Zdražování	2	3	3
Zabezpečení důchodců	2	5	2
Ekonomický vývoj v ČR	2	1	2
Stáří	1	3	2
Studium (zkoušky, dokončení)	3	1	1
Domácí politický vývoj, situace	2	2	1
Zdravotnictví	2	2	1
Politický vývoj ve světě	2	2	1
Členství v EU, Euro	2	2	1
Jiná odpověď	15	17	21
BEZ ODPOVĚDI	25	23	23

Pozn.: Respondenti mohli uvést dvě odpovědi, proto součet všech podílů činí 200 %. (vysoké procento „bez odpovědi“ je dáno tím, že respondent uvedl jen jednu odpověď)

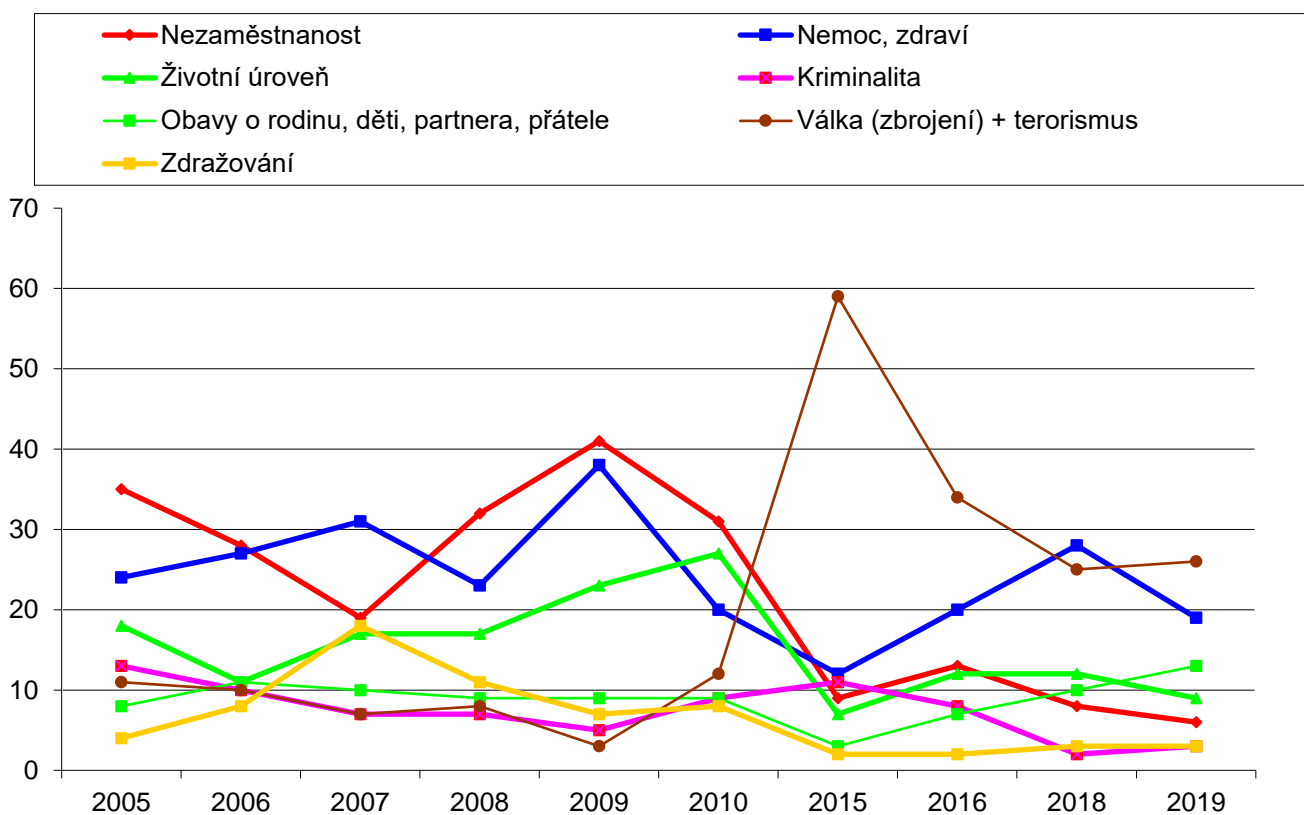
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 2. – 15. 11. 2019, 551 respondentů starších 15 let, kteří uvedli, že pociťují nějaké obavy, osobní rozhovor. V roce 2016 to bylo 601 a v roce 2018 571 respondentů.

² Znění otevřené otázky: „Z čeho máte obavy?“

Z výsledků v tabulce 1, která zachycuje odpovědi respondentů pociťujících nějaké obavy na otázku, čeho se obávají, vyplývá, že na prvních místech je to migrace a uprchlíci (v součtu obou odpovědí 21 %), následují obavy o vlastní zdraví a obavy ze zhoršování životního prostředí (shodně 19 %). U těchto dvou naposledy zmíněných obav došlo v porovnání s předchozím výzkumem z roku 2018 ke statisticky významným posunům, když v případě obav o vlastní zdraví se jednalo o pokles obav (o 9 procentních bodů) a v případě zhoršování životního prostředí naopak o nárůst obav (o 8 procentních bodů). V porovnání s rokem 2016 a 2018 vidíme určité opadnutí vlny obav spojených s migrační vlnou a především obav z terorismu. V souvislosti s tímto poklesem se snížily i obavy o bezpečnost. V souvislosti s nízkou mírou nezaměstnanosti postupně od roku 2016 dochází k mírnému poklesu obav s ní spojených. Zvýšily se obavy o rodinu, děti, partnera. Naopak od roku 2016 postupně dochází k výraznému nárůstu obav spojených se změnami životního prostředí a v menší míře i k nárůstu obav o rodinu, děti a přátele.

Orientační časové srovnání od roku 2005 pro nejčastěji uváděné obavy ukazuje graf 2.

Graf 2: Z čeho máte obavy? (časové srovnání v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V listopadovém šetření jsme se dále dotazovali na pocit bezpečí a to v rámci celé ČR a v místě bydliště a zároveň jsme se ptali i na spokojenost s prací policie. I když mezi obavami dochází v posledních letech k poklesu „kriminality, bezpečnosti“, tak jde nepochybně o tematiku, která ve veřejném prostoru rezonuje (a to nejen v období voleb).

Pocit bezpečí se od minulého šetření v prosinci 2017 nijak nezměnil. Vysvětlení tohoto zjištění je možné hledat v tom, že u nás zatím žádný teroristický útok nebyl a že naše země nezažila masivní příliv migrantů z muslimských zemí. V tomto smyslu můžeme být vnímáni, na rozdíl od mnoha zemí západní Evropy, jako bezpečný region.

Následující dvě tabulky přináší přehled o tom, zda se lidé cítí bezpečně v České republice celkově (viz tabulku 2) a v místě svého bydliště (viz tabulku 3). Můžeme v nich sledovat vývoj názorů za více než deset let (od roku 2002).

Tabulka 2: Pocit bezpečí v ČR celkově (v %)³

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19
Rozhodně ano	4	6	8	8	10	14	13	13	11	21	21	25
Spíše ano	41	49	57	60	58	60	60	58	65	64	64	62
Spíše ne	35	34	27	25	24	20	21	21	19	12	12	10
Rozhodně ne	13	9	6	5	7	5	5	6	3	2	2	2
Neví	7	2	2	2	1	1	1	2	1	0	1	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Převážná většina (87 %) dotázaných se cítí v České republice bezpečně (62 % „spíše ano“ a 25 % „rozhodně ano“). Desetina (10 %) dotázaných pak pocit bezpečí „spíše nemá“ a 2 % dotázaných ho „nemá rozhodně“. Zbývajících zanedbatelné jedno procento dotázaných „neví“. Během sedmnácti let, kdy je pocit bezpečí v České republice sledován, počet lidí, kteří se cítí rozhodně, nebo spíše bezpečně, vzrostl téměř na dvojnásobek (ze 45 % na 87 %). Od roku 2002 do roku 2012 se pocit bezpečí postupně zvyšoval, v dalších dvou výzkumech se ustálil na hranici sedmi desetin dotázaných a od roku 2015 začal opět růst až do současnosti (zřejmě z důvodů přijímaných bezpečnostních opatření, které mají za cíl předcházet teroristickým útokům).

Tabulka 3: Pocit bezpečí v místě bydliště (v %)

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19
Rozhodně ano	14	16	17	19	21	24	22	24	27	39	34	40
Spíše ano	60	54	60	57	56	56	57	55	58	49	52	50
Spíše ne	20	23	17	17	16	13	16	15	11	10	10	8
Rozhodně ne	5	7	5	6	6	6	5	4	3	2	3	2
Neví	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Pokud dotázaní vypovídají o pocitu bezpečí v místě svého bydliště, je podíl kladných odpovědí téměř shodný jako při hodnocení v celé České republice (90 % se cítí bezpečně). Situace v obci je ale výrazně častěji hodnocena odpovědí „rozhodně ano“ a to po celé sledované období. Bezpečně se v místě svého bydliště spíše či rozhodně necítí pouze desetina (10 %) občanů. Pocit bezpečí v místě, kde dotázaní žijí, se od roku 2004 mírně zvyšoval, v roce 2017 však skokově narostla četnost kategorie „rozhodně bezpečně“ (na úkor odpovědi „spíše bezpečně“), zřejmě v souvislosti s protiteroristickými opatřeními na veřejných prostranstvích. V roce 2018 sice došlo k mírnému poklesu (o 5 procentních bodů) podílu odpovědi „rozhodně ano“, ale v aktuálním výzkumu se hodnocení opět zvýšilo na dosud nejvyšší hodnotu 40 % (srovnatelné s rokem 2017).

Bezpečněji se jak v místě svého bydliště, tak i v celé ČR cítí častěji muži než ženy (rozdíl je přibližně 10 procentních bodů v odpovědi „rozhodně ano“) a mladá generace než generace nejstarší (rozdíl je přibližně 20 procentních bodů v odpovědi „rozhodně ano“), přičemž tyto výsledky bylo možné očekávat. Zmíněné rozdíly se však téměř vyrovnají v odpovědi „spíše ano“ a nejde tedy o posílení záporných odpovědí. Výrazně méně bezpečně se však cítí lidé se špatnou životní úrovní vlastní domácnosti než lidé hodnotící životní úroveň své domácnosti jako dobrou (v případě celé ČR je rozdíl 20 procentních bodů a v případě místa svého bydliště 30 procentních bodů v odpovědi „rozhodně ano“).

Na téma pocitu bezpečí navazujeme hodnocením činnosti policie, a to opět v rámci celé České republiky a v místě bydliště⁴. Z výsledků zachycených v tabulce 4 vyplývá, že podíl spokojených s činností policie obecně převažuje nad podílem nespokojených (70 % ku 24 %). Spokojenost převládala v poprvé v roce 2012 a letošní výsledek toto hodnocení jen znovu potvrdil a zvýraznil.

³ Znění otázky: „Řekněte mi prosím, cítíte se bezpečně a) v naší republice celkově, b) v místě Vašeho bydliště?“

⁴ Znění otázky: „Jak jste spokojen s činností policie a) obecně v České republice, b) s činností policie v místě Vašeho bydliště?“

Tabulka 4: Spokojenost s činností policie v ČR celkově (v %)

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19
Velmi spokojen	4	2	2	3	3	4	5	5	8	10	10	10
Spíše spokojen	39	40	38	40	43	50	52	51	53	60	63	60
Spíše nespokojen	35	41	44	42	42	35	33	31	27	21	20	21
Velmi nespokojen	13	13	10	9	8	6	6	7	6	3	3	3
Neví	9	4	6	6	4	5	4	5	6	5	4	6

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Hodnocení činnosti policie v místě bydliště je téměř shodné jako v případě hodnocení v ČR celkově, když výrazně převládá spokojenost nad nespokojeností (73 % ku 24 % - viz tabulku 5). Na rozdíl od předchozí otázky tomu tak bylo od konce devadesátých let (viz graf 3) s tím, že v posledních třech letech bylo dosaženo dosud nejvyšších hodnot v součtu odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“.

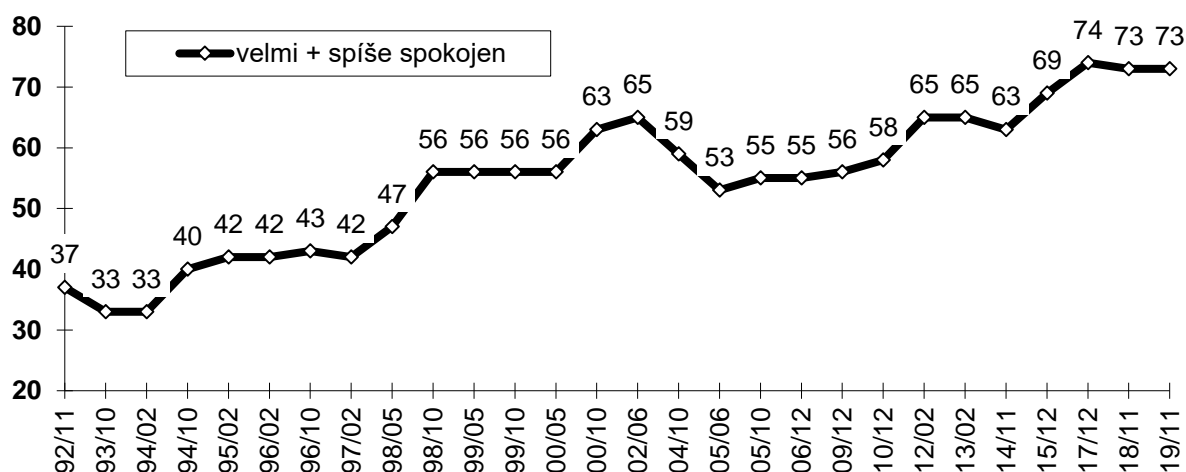
Tabulka 5: Spokojenost s činností policie v místě bydliště (v %)²

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18	11/19
Velmi spokojen	9	5	5	7	7	9	10	10	13	16	14	16
Spíše spokojen	56	54	50	49	51	56	55	53	56	58	59	57
Spíše nespokojen	23	29	29	30	29	25	25	23	22	18	18	20
Velmi nespokojen	6	8	10	10	9	6	5	10	6	4	5	4
Neví	6		6	4	4	4	3	4	4	4	4	3

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Spokojenost s policií v místě bydliště dosáhla na začátku roku 2012 po deseti letech stejné úrovně, jako v roce 2002, kdy bylo zaznamenáno její maximum od začátku zjišťování před dvaceti pěti lety (viz graf 3, kde je vykreslen vývoj od počátku devadesátých let). Následující tři roky vykazovaly podobnou úroveň spokojenosti, letošní výsledek potvrdil další vzestup spokojenosti, poprvé zaznamenaný v roce 2017.

Graf 3: Vývoj spokojenosti s policií v místě bydliště (1992-2019)

Pozn.: V grafu je uveden součet kladných odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % u jednotlivých údajů tvoří negativní hodnocení („spíše nespokojen“ a „velmi nespokojen“) a odpověď „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že spokojenost s činností policie v místě bydliště podle očekávání souvisí s velikostí bydliště (ve vesnicích je zhruba o 10 % vyšší než ve městech) a rovněž i s životní úrovní domácnosti dotázaného (podíl těch, kteří jsou spokojeni s činností policie, je mezi respondenty s dobrou životní úrovní o zhruba 30 % vyšší než mezi těmi, jež mají životní úroveň špatnou). Na rozdíl od pocitu bezpečí, míra spokojenosti s činností policie není nijak ovlivněna věkem ani pohlavím respondenta.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. - 15. 11. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1015</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>181</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.2a, OV.2b, OB.1, OB.2</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>ob191223</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. prosince 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]